A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2020. február 12.*

„Előzetes döntéshozatal – EUMSZ 267. cikk – A Bíróság előzetes döntéshozatal keretében hozott határozatának végrehajtása – A végrehajtás részletes szabályait illetően valamely felsőbb szintű bíróság kötelezettség előírására irányuló jogköre – A tagállamok eljárási autonómiája – A tényleges érvényesülés elve – A védelemhez való jog tiszteletben tartása”

A C-704/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2018. november 12-én érkezett, 2018. október 30-i határozatával terjesztett elő a

Nikolay Kolev és társai

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, I. Jarukaitis, Juhász E., M. Ilešič és C. Lycourgos (előadó) bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Európai Bizottság képviseletében F. Erlbacher, R. Troosters és Y. Marinova, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 267. cikk értelmezésére vonatkozik.

* Az eljárás nyelve: bolgár.

2 Ezt a kérelmet a Nikolay Kolev és társai (a továbbiakban: terheltek) – bolgár vámtisztviselőkként elkövetett különféle bűncselekmények elkövetésével vádolt nyolc személy – ellen folytatott büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 142., 1. o.; helyesbítés: HL 2019. L 39., 28. o.) „A váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jog” címet viselő 6. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy legkésőbb a vád tartalmának bírósághoz való benyújtásakor a vádra vonatkozóan részletes tájékoztatást nyújtsanak, többek között a bűncselekmény jellegéről és jogi minősítéséről, valamint a terhelt szerepének jellegéről.”

4 Ezen irányelv „Az ügy anyagaiba való betekintés joga” címet viselő 7. cikkének (3) bekezdése a következőket írja elő:

„Az (1) bekezdés sérelme nélkül, a (2) bekezdésben említett anyagokba való betekintést a védelemhez való jog eredményes gyakorlásának lehetővé tételéhez kellő időben, de legkésőbb a vád tartalmának [helyesen: vádirat] bírósághoz való, elbírálás céljából történő benyújtásakor biztosítani kell. Amennyiben további tárgyi bizonyíték kerül az illetékes hatóságok birtokába, az ebbe való betekintést a figyelembevétele lehetővé tételéhez kellő időben kell biztosítani.”

A bolgár jog

5 A Nakazatelno protsesualen kodeks (büntetőeljárásról szóló törvény) 249. cikke értelmében a bíróság lezárhatja a büntetőeljárás bírósági szakaszát, és visszautalhatja az ügyet az ügyészséghez az ezen eljárás nyomozási szakaszában elkövetett, a terheltnek az ellene felhozott vádról való tájékoztatásával, valamint az ügyiratokba való betekintéshez való joggal kapcsolatos eljárási hibák orvoslása érdekében.

6 Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az alapeljárás tényállására alkalmazandó nemzeti szabályozással ellentétes az, hogy egy, a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikke alapján elfogadott bírósági határozatot az elfogadását követően módosítsanak.

7 A büntetőeljárásról szóló törvény 368. és 369. cikkének az alapügy tényállásának időpontjában hatályos változata olyan mechanizmust írt elő, amely lehetővé tette a terheltek számára, hogy lényeges eljárási szabályoknak az ügyészség általi megsértése miatt kérje a teljes büntetőeljárásnak – azaz nemcsak a bírósági szakasznak, hanem egyúttal ezen eljárás nyomozási szakaszának – a jogerős megszüntetését.

8 A büntetőeljárásról szóló törvény 369. cikke értelmében annak megállapítását követően, hogy a büntetőeljárás nyomozási szakaszát két éven belül nem zárták le, a bíróságnak – a terhelt kérésére – vissza kellett utalnia az ügyet az ügyészséghez, határidőt szabva az eljárás lefolytatására és a nyomozási szakasznak vagy a nyomozás lezárásával, vagy vádemeléssel történő befejezésére. Vádemelés esetén az ügyészségnek további időszak állt rendelkezésére a vádirat elkészítésére és a vádirat bírósághoz való benyújtására.

9 Ha az ügyészség nem tartotta tiszteletben ezeket az új határidőket, a bíróságnak el kellett vonnia az ügyet és meg kellett szüntetnie a büntetőeljárást. Ha azonban az ügyészség az előírt határidőn belül lezárta a büntetőeljárás nyomozási szakaszát és benyújtotta a vádiratot a bíróságnak, ezen utóbbi

megvizsgálta az eljárás szabályszerűségét, és meggyőződött többek között arról, hogy nem sértettek meg lényeges eljárási szabályokat. Ha a bíróság úgy vélte, hogy sor került lényeges eljárási szabályok megsértésére, ismételten visszautalta az ügyet az ügyészséghez, további határidőt biztosítva számára a megállapított jogsértések orvoslására. Ha az ügyészség nem tartotta be ezt az utóbbi határidőt, ha nem orvosolta az említett jogsértéseket, illetve ha azokat ismét elkövette, a bíróságnak meg kellett szüntetnie a büntetőeljárást.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10 A terheltekkel szemben 2012 óta van folyamatban büntetőeljárás bolgár vámtisztviselőkként bűnszervezetben való részvétel miatt. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság, a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság, Bulgária) úgy vélte, hogy a vádpontokat nem az illetékes hatóság fogadta el, illetve hogy azok eljárási szabálytalanságokat tartalmaztak, az ügyet visszautalta a szakosított ügyészség illetékes ügyészéhez, hogy az a terheltekkel kapcsolatban állapítson meg új vádpontokat. Ugyanakkor ezt követően az eljárás gyakorlatilag holtpontra jutott, a nyomozásra rendelkezésre álló határidőt pedig több alkalommal meghosszabbították.

11 2014-ben a büntetőeljárásról szóló törvény 368. és 369. cikkében előírt eljárás lefolytatása iránti kérelemmel fordultak a kérdést előterjesztő bírósághoz. E rendelkezéseknek megfelelően a bíróság először visszautalta az ügyet az ügyészséghez, és határidőt írt elő számára a nyomozás befejezésére, új vádpontok felállítására, e vádpontok és a nyomozási iratok terheltekkel való közlésére, valamint a büntetőeljárás nyomozási szakaszának lezárására, ezt követően az ügyészségnek további határidő állt rendelkezésére a vádirat elkészítésére és a vádirat bíróságnak való benyújtására.

12 Miután az ügyészség az előírt határidőkön belül felállította az új vádpontokat és benyújtotta a vádiratot, az említett bíróság a terheltek rovására elkövetett újabb eljárási szabálytalanságokat állapított meg, és ismét visszautalta az ügyet az ügyészséghez.

13 2015. május 22-i végzésében ugyanez a bíróság megállapította, hogy az ügyész nem orvosolta a lényeges eljárási követelmények tekintetében elkövetett, korábban megállapított jogsértéseket, és azok tekintetében újabb jogsértésekre került sor. A bíróság tehát megállapította, hogy teljesülnek a büntetőeljárás megszüntetésére vonatkozó feltételek, és hogy az említett személyek esetében jogszerű a büntetőeljárás megszüntetése.

14 E megállapítások ellenére azonban a kérdést előterjesztő bíróság nem rendelte el a büntetőeljárás megszüntetését a büntetőeljárásról szóló törvény 368. és 369. cikkének megfelelően, hanem – amint az a jelen ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – e törvény 249. cikke alapján úgy határozott, hogy a bírósági szakaszt lezárja, és a terheltnek az ellene felhozott vádról való tájékoztatásával, valamint az ügyiratokba való betekintéshez való joggal kapcsolatos eljárási hibák orvoslása céljából ismét visszautalja az ügyet az ügyészséghez.

15 Az e 2015. május 22-i végzés elleni fellebbezéssel kapcsolatban eljáró bíróság a 2015. október 12-i végzésében megállapította, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak – a büntetőeljárásról szóló törvény 368. és 369. cikkében előírtaknak megfelelően – meg kellett volna szüntetnie a büntetőeljárást, és visszautalta az ügyet e bíróság elé.

16 2015. november 11-i határozatában a kérdést előterjesztő bíróság a Bírósághoz fordult az előzetes döntéshozatal iránti első kérelmével, amely a 2018. június 5-i Kolev és társai ítéletet (C-612/15, a továbbiakban: Kolev ítélet, EU:C:2018:392) eredményezte.

17 Ezen ítélet rendelkező részének 1. pontjában a Bíróság megállapította, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésével ellentétes a büntetőeljárásról szóló törvény 368. és 369. cikkében előírthoz hasonló, a büntetőeljárás megszüntetésére irányuló eljárást megállapító nemzeti szabályozás, amennyiben e

szabályozást a vámjog területén az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalás és minden egyéb jogellenes tevékenység esete vonatkozásában lefolytatandó eljárásokban alkalmazni kell. A Bíróság ugyanebben a pontban hozzáfűzte, hogy a nemzeti bíróság feladata, hogy adott esetben az említett szabályozás alkalmazásának mellőzésével, ugyanakkor a gyanúsítottak alapvető jogai tiszteletben tartásának biztosítása mellett biztosítsa az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésének teljes érvényesülését, az említett ítélet 70. pontjában pedig pontosította, hogy e jogok magukban foglalják e személyek azon jogát, hogy ügyüket észszerű időn belül tárgyalják.

18 A Bíróság ugyanezen ítélet 67. pontjában pontosította, hogy amennyiben számos intézkedés lehetséges az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségek végrehajtása érdekében, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megállapítása, hogy ezen intézkedések közül melyiket kell alkalmazni. E tekintetben a Bíróság többek között azt a lehetőséget irányozta elő a kérdést előterjesztő bíróság számára, hogy amennyiben az ügyészség az előírt határidőn belül benyújtotta a vádiratot a bírósághoz, az megindíthatja a büntetőeljárás bírósági szakaszát, és maga orvosolhatja az ezen eljárás nyomozási szakaszában elkövetett esetleges szabálytalanságokat.

19 A terheltek azon jogának tiszteletben tartását illetően, hogy ügyüket észszerű időn belül tárgyalják, a Bíróság a Kolev ítélet 74. pontjában megállapította, hogy szintén a kérdést előterjesztő bíróságnak kell meghatároznia, hogy az egészében figyelembe vett és az uniós jogra figyelemmel értelmezett nemzeti joga által kínált valamennyi eljárási eszközre tekintettel mely intézkedéseket kell megtenni e jog tiszteletben tartásának biztosítása érdekében. Amennyiben az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségek teljes érvényesülésének biztosítása érdekében több megoldás áll rendelkezésre, az említett bíróság feladata, hogy e megoldások közül kiválassza azt, amely a jelen ügyben lehetővé teszi a szóban forgó alapvető jog biztosítását.

20 A Kolev ítélet rendelkező részének 2. pontjában a Bíróság a 2012/13 irányelv 6. és 7. cikkét értelmezte, amely cikkek a vádlottak azon jogait rögzítik, hogy tájékoztassák őket az ellenük emelt vádról, és hogy betekinthessenek az ügy anyagaiba.

21 Konkrétabban: a Bíróság megállapította egyrészről, hogy nem ellentétes ezen irányelv 6. cikkének (3) bekezdésével, hogy csak a vádirat bírósághoz való benyújtását követően, de a vádirat e bíróság általi érdemi vizsgálatának megkezdését és a tárgyalás e bíróság előtti ténylegesen megindulását megelőzően nyújtanak a védelem részére a váddal kapcsolatos részletes tájékoztatást, vagy hogy erre, amennyiben az így közölt információkban utólag változások álltak be, akár e tárgyalás megkezdését követően, de a tanácskozási szakaszt megelőzően kerül sor, feltéve hogy a bíróság a védelemhez és a tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartása érdekében szükséges minden intézkedést megtesz.

22 A Bíróság másrészről megállapította, hogy a 2012/13 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése értelmében a nemzeti bíróság feladata annak biztosítása, hogy a védelemnek ténylegesen lehetősége legyen az ügy irataiba való betekintésre, amely betekintésre adott esetben a vádirat bírósághoz való benyújtását követően, de a vádirat e bíróság általi érdemi vizsgálatának megkezdését és a tárgyalás e bíróság előtti ténylegesen megindulását megelőzően, vagy akár, amennyiben a tárgyalás során új bizonyítékokat csatolnak az ügy irataihoz, e tárgyalás megkezdését követően, de a tanácskozási szakaszt megelőzően kerül sor, feltéve hogy a bíróság a védelemhez és a tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartása érdekében szükséges minden intézkedést megtesz.

23 A Kolev ítélet rendelkező részének 3. pontjában a Bíróság a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról szóló, 2013. október 22-i 2013/48/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 294., 1. o.) 3. cikkének (1) bekezdését értelmezte.

24 A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy 2018. június 13-i, illetve szeptember 14-i végzésében végrehajtotta a Kolev ítélet rendelkező részének 3., illetve 1. pontját.

25 Ezen ítélet rendelkező részének 2. pontját illetően azonban a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy olyan nemzeti eljárási szabállyal áll szemben, amely megakadályozza e pontnak az előtte folyamatban lévő ügyben való végrehajtását.

26 Jelzi ugyanis, hogy a jelen ügyben a büntetőeljárás bírósági szakaszát a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikke alapján elfogadott és időközben jogerőre emelkedett 2015. május 22-i végzés már lezárta. Ily módon ez a bíróság – a nemzeti jog értelmében – nem végezhet semmi olyan későbbi cselekményt, amely lehetővé tenné a számára, hogy az alapeljárásra a 2012/13 irányelv Bíróság általi értelmezését alkalmazza.

27 A kérdést előterjesztő bíróság azonban – a Kolev ítélet 67. és 74. pontja tükrében – azon az álláspontón van, hogy nemzeti jogát oly módon kell értelmezni, hogy ez az eljárási akadály ne ütközzön az uniós jog alkalmazásába.

28 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben jelzi, hogy a bírósági szakasz lezárására vonatkozó jogerős határozat eljárási szempontból annyiban jelentős, hogy az az ügynek eljárási cselekmények elvégzése céljából az ügyészséghez való visszautalásával jár, és önmagában nem ruház anyagi jogokat a terheltekre. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy ez a határozat előnyt biztosít e személyek számára, amennyiben az ügy elhúzódik, ami nem védhető, mivel a vádirat észszerű időn belüli tárgyalása – Bíróság által a Kolev ítélet 70–74. pontjában említett – elvének megsértését eredményezné. A kérdést előterjesztő bíróság egyebekben megjegyzi, hogy az eljárás bírósági szakaszában lehetséges lenne a Bíróság által a Kolev ítéletben értelmezett 2012/13 irányelvben a terhelteknek biztosított minden eljárási jogot biztosítani.

29 A kérdést előterjesztő bíróság e megfontolások alapján a 2018. szeptember 14-i végzésében úgy határozott, hogy mellőzi azon nemzeti rendelkezés alkalmazását, amely nem teszi lehetővé a bírósági szakasz lezárására vonatkozó, a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikk értelmében elfogadott határozat módosítását.

30 Két terhelt élt fellebbezéssel e végzés ellen, amelyet az eljáró bíróság egyrészről azon az alapon helyezett hatályon kívül, hogy a Kolev ítéletet nem kell alkalmazni a már lezárt bírósági szakasszal kapcsolatban, másrészről pedig azon az alapon, hogy a Bíróság nem hozott határozatot a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikkének az EUMSZ 325. cikknek való megfeleléséről.

31 A fellebbviteli bíróság visszautalta az ügyet a kérdést előterjesztő bírósághoz, kötelezve őt a bírósági szakasz lezárására és az ügynek az ügyészséghez való visszautalására. A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy ily módon azzal szembesül, hogy kifejezetten megtiltották számára a Kolev ítélet rendelkező része 2. pontjának alkalmazását.

32 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben kételyeinek ad hangot ezen ítéletnek a fellebbviteli bíróság általi értelmezését illetően. Ezen utóbbi ugyanis olyan tényekre – azaz a bírósági eljárásnak a 2015. május 22-i végzéssel történő megszüntetésére – alapozta határozatát, amelyek a Bíróság előtt ismertek voltak ítéletének meghozatalakor. Márpedig éppen e tényekre figyelemmel írta elő a Bíróság kifejezetten azt a lehetőséget a kérdést előterjesztő bíróság számára, hogy az eljárás bírósági szakaszának megnyitása és az eljárási szabálytalanságok orvoslása révén végrehajtsa az említett ítéletet.

33 E körülmények között a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Akként kell-e értelmezni az EUMSZ 267. cikket, hogy az felhatalmazza a nemzeti bíróságot arra, hogy az alapeljárásban – olyan ténybeli körülményekre hivatkozva, amelyeket a Bíróság az előzetes döntéshozatal során figyelembe vett – mellőzze az alapeljárásra vonatkozóan hozott előzetes döntéshozatali határozat alkalmazását?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

34 Elöljáróban meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikke alapján elfogadott 2015. május 22-i végzésében a kérdést előterjesztő bíróság lezárta a büntetőeljárás bírósági szakaszát, amely határozattal – a nemzeti jog értelmében – ellentétes, hogy a bírósági szakaszt ismét megnyissák. Tekintettel arra, hogy az ezen az alapon hozott határozat az ügy ügyészséghez való visszautalását eredményezi, a fellebbviteli bíróság felülbírálta a kérdést előterjesztő bíróságot, mivel az 2018. szeptember 14-én, a Kolev ítélet időpontja után úgy határozott, hogy mellőzi a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikkének alkalmazását azzal a céllal, hogy saját maga orvosolja az ezen eljárás nyomozási szakaszában elkövetett eljárási szabálytalanságokat. Ezen túlmenően ez a fellebbviteli bíróság az említett 249. cikk alapján arra kötelezte a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy utalja vissza az ügyet az ügyészséghez.

35 A kérdést előterjesztő bíróság mindazonáltal úgy véli, hogy az erre való kötelezés a Kolev ítélet rendelkező része 2. pontja végrehajtásának elmulasztását vonja maga után.

36 E körülmények között az előterjesztett kérdést úgy kell érteni, hogy az lényegében arra irányul, hogy – figyelemmel a 2012/13 irányelv 6. cikkének (3) bekezdésével és 7. cikkének (3) bekezdésével kapcsolatban a Kolev ítélet rendelkező részének 2. pontjában a Bíróság által elfogadott értelmezésre – az EUMSZ 267. cikket akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az a nemzeti jogi szabály, amely arra kötelezi a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy eleget tegyen egy felsőbb szintű bíróság arra irányuló kötelezésének, hogy a büntetőeljárás nyomozási szakaszában elkövetett eljárási szabálytalanságok orvoslása céljából az ezen eljárás bírósági szakaszának lezárását követően visszautalja az alapeljárásbeli ügyet az ügyészséghez.

37 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az EUMSZ 267. cikk megköveteli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság biztosítsa az uniós jog Bíróság által előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyomán hozott ítéletben adott értelmezésének teljes érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 1977. február 3-i Benedetti ítélet, 52/76, EU:C:1977:16, 26. pont; 2016. július 5-i Ognyanov ítélet, C-614/14, EU:C:2016:514, 28. pont).

38 Az előterjesztett kérdés megválaszolása céljából ennélfogva először is a Kolev ítélet – ezen ítélet rendelkező része 2. pontjának tárgyát képező – 2012/13 irányelv 6. cikke (3) bekezdésének és 7. cikke (3) bekezdésének értelmezésével kapcsolatos hatályát kell pontosítani, majd másodszor azt kell vizsgálni, hogy akadályozhatja-e e 2. pont végrehajtását az alapeljárásban szóban forgó, a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikkében előírt nemzeti eljárási jogi szabály, amely szerint – a nemzeti bíróság szerinti értelmezése alapján – a büntetőeljárás bírósági szakaszának lezárását követően a bíróság nem rendelkezik hatáskörrel, az ügyet pedig az ezen eljárás nyomozási szakaszában elkövetett eljárási szabálytalanságok orvoslása céljából vissza kell utalni az ügyészséghez.

39 Elsősorban, a Kolev ítélet hatályát illetően meg kell állapítani, hogy ezen ítélet rendelkező részének 2. pontjában – amint az a jelen ítélet 20–22. pontjából kitűnik – a Bíróság lényegében meghatározta azt az időpontot, amikor a 2012/13 irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében és 7. cikkének

(3) bekezdésében rögzített eljárási jogokat biztosítani kell, azaz – főszabály szerint – legkésőbb a vádirat büntetőbíróság általi érdemi vizsgálatának megkezdését és a tárgyalás e bíróság előtti megindulását megelőzően.

40 Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy a Kolev ítélet nem pontosítja, hogy mely nemzeti hatóság feladata meggyőződni arról, hogy a terheltek számára biztosítják a szóban forgó jogokat, és az e célból követendő eljárást sem pontosítja.

41 Ezen eljárás részletes szabályait illetően a Bíróság – ezen ítélet 98. pontjában – legfeljebb jelzi, hogy a nemzeti bíróság feladata, hogy megfelelő egyensúlyt biztosítson egyrészt a védelemhez való jog tiszteletben tartása, másrészt pedig annak szükségessége között, hogy biztosítsák az Unió pénzügyi érdekeit sértő jogsértések hatékony üldözését, valamint hogy gondoskodjanak arról, hogy észszerű határidőn belül folytassák le az eljárást.

42 Meg kell állapítani, hogy a büntetőeljárás nyomozási szakaszában szükségszerűen hasonló kötelezettség terheli az ügyészséget.

43 A Kolev ítélet 72. és 73. pontjában a Bíróság azt is megállapította, hogy az eljárás időtartamának észszerű jellegét nem lehet valamely elvont módon, pontosan meghatározott leghosszabb időtartamra utalva rögzíteni, hanem azt eseti alapon, az egyes ügyek összes sajátos körülményének figyelembevételével, így a jogvita tétjére és bonyolultságára, illetve az illetékes hatóságok és a felek magatartására, a terheltek számára, valamint az e személyekkel szemben felrótt cselekmények időtartamára és súlyosságára tekintettel kell értékelni, mivel az ügy bonyolultsága vagy a védelem időhúzó magatartása önmagában alkalmas egy első látásra túl hosszúnak tűnő időtartam igazolására.

44 Ebből következik, hogy a Kolev ítélettel nem ellentétes, hogy a terhelteket és védőiket a váddal kapcsolatos tájékoztatás és az eljárás irataiba való betekintés tekintetében megillető jogot az ügynek a büntetőeljárás nyomozási szakaszba való visszautalását követően az ügyészség, vagy az ügy bíróság elé utalásakor a kérdést előterjesztő bíróság biztosítsa.

45 Ebből következik, hogy – ellentétben azzal, amit a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szövegével sugalmaz – a Bíróság ebben az ítéletben egyáltalán nem vette figyelembe, hogy az alap-büntetőeljárás bírósági szakaszát ez a bíróság a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikke alapján elfogadott, 2015. május 22-i végzésével lezárta.

46 Éppen ellenkezőleg: a Kolev ítélet 41. és 67. pontjából kitűnik, hogy előzetes döntéshozatalra utaló határozatában maga a kérdést előterjesztő bíróság irányozta elő – a 2015. május 22-i végzés elfogadása ellenére – az eljárás bírósági szakasza megnyitásának lehetőségét. Ily módon a Bíróság egyáltalán nem vizsgálta – és még kevésbé vetette el az uniós joggal ellentétesként – a büntetőeljárásról szóló törvény 249. cikkének a fellebbviteli bíróság által adott értelmezését.

47 Ami másodsorban az e nemzeti eljárási jogi szabály által a Kolev ítélet rendelkező része 2. pontjának végrehajtására gyakorolt hatást illeti, nem vitatott, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által az e rendelkezés alapján elfogadott 2015. május 22-i végzés eredményeként a büntetőeljárás bírósági szakaszát lezárták, az ügyet pedig visszautalták az ügyészséghez. Ennélfogva azt kell vizsgálni, hogy egy ilyen szabály akadályozhatja-e a nemzeti igazságügyi hatóságokat abban – ahogyan ebbéli félelmének a kérdést előterjesztő bíróság hangot ad –, hogy olyan későbbi cselekményeket végezzenek el, amelyek lehetővé teszik az említett 2. pontban szereplő értelmezés alkalmazását.

48 E tekintetben meg kell állapítani, hogy amint az a Kolev ítélet 67. és 74. pontjából kitűnik, a Bíróság nem írt elő az ezen ítélet rendelkező részének 2. pontjának az alapeljárásban való végrehajtására vonatkozó konkrét és részletes szabályokat. Még konkrétabban: mivel a Bíróság által ebben az

ítéletben előirányzott több lehetőség közül csupán az egyik az eljárás bírósági szakaszának a kérdést előterjesztő bíróság általi, azzal a céllal történő megindítása, hogy ő maga orvosolja a szabálytalanságokat, e részletes szabályok megválasztása a tagállamok eljárási autonómiájába tartozik.

49 E körülmények között az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik az említett részletes szabályok megállapítása, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozókhoz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben, többek között: 1976. december 16-i Rewe-Zentralfinanz és Rewe-Zentral ítélet, 33/76, EU:C:1976:188, 5. és 6. pont; 1994. szeptember 28-i Fisscher ítélet, C-128/93, EU:C:1994:353, 39. pont; 2019. július 29-i Inter-Environnement Wallonie és Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ítélet, C-411/17, EU:C:2019:622, 171. pont).

50 Azt kell tehát vizsgálni, hogy az ügynek az ügyészséghez a büntetőeljárás nyomozási szakaszában elkövetett eljárási szabálytalanságok orvoslása céljából történő visszautalása sértheti-e ezeket az elveket, figyelemmel a 2012/13 irányelv 6. cikke (3) bekezdésének és 7. cikke (3) bekezdésének a Bíróság által a Kolev ítélet rendelkező részének 2. pontjában elfogadott értelmezésére.

51 E tekintetben meg kell állapítani egyrészről az egyenértékűség elvét illetően, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből egyáltalán nem tűnik ki, hogy a fellebbviteli bíróság által a kérdést előterjesztő bírósággal szemben alkalmazott kötelezés sértené ezt az elvet.

52 Másrészről, ami a tényleges érvényesülés elvét illeti, elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az uniós joggal nem ellentétes, hogy a kérdést előterjesztő bíróság köteles legyen követni egy felsőbb szintű bíróságnak a nemzeti eljárási jognak egy előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyomán hozott ítélet végrehajtása céljából való értelmezésével kapcsolatos utasításait, amennyiben ezek az utasítások nem sértik – többek között – a Bíróság által ebben az ítéletben értelmezett uniós jog tényleges érvényesülését. Ily módon a Bíróság megállapította többek között azt, hogy – feltéve, hogy biztosítják az uniós jogrendből eredő egyéni jogok tényleges védelmét – nem az ő feladata olyan hatásköri problémák megoldása, amelyeket a nemzeti bírósági szervezet keretében az uniós jogon alapuló bizonyos jogi helyzetek minősítésének kérdése felvethet (lásd ebben az értelemben: 2003. szeptember 30-i Köbler ítélet, C-224/01, EU:C:2003:513, 47. pont).

53 Ennek pontosítását követően, a tényleges érvényesülés elvéből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem köteles eleget tenni az alapügy ügyészségnek való visszautalására vonatkozóan a fellebbviteli bíróság általi kötelezésnek, ha ez a kötelezés sértené a Bíróság által a Kolev ítéletben értelmezett 2012/13 irányelv 6. cikke (3) bekezdésének és 7. cikke (3) bekezdésének tényleges érvényesülését.

54 E tekintetben azonban megjegyzendő, hogy ha a szóban forgó alap-büntetőeljárás bírósági szakaszát lezárták, akkor ugyanez nem érvényes ezen eljárás egészére, amennyiben az ügyet visszautalták az ügyészséghez.

55 Márpedig egyáltalán nem lehet úgy vélni, hogy az alapügy ügyészséghez való visszautalása sérthetné vagy akadályozhatná a 2012/13 irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében és 7. cikkének (3) bekezdésében rögzített eljárási jogok gyakorlását, ily módon pedig veszélyeztethetné e rendelkezések tényleges érvényesülését, amennyiben a büntetőeljárás nyomozási szakaszában az ügyész, illetve az azt követő bírósági szakaszban a kérdést előterjesztő bíróság biztosítja ezeknek a – Kolev ítélet rendelkező részének 2. pontjában a Bíróság által értelmezett – rendelkezéseknek az alkalmazását.

56 Az e visszautalás által az eljárás időtartamára gyakorolt hatásokat illetően a kérdést előterjesztő bíróság által kifejtett aggályokat illetően hangsúlyozni kell, hogy – amint az a jelen ítélet 42. pontjából kitűnik – a nemzeti bírósághoz hasonlóan az ügyészség feladata, hogy a büntetőeljárás nyomozási szakaszában

biztosítsa a megfelelő egyensúlyt egyrészt a védelemhez való jog tiszteletben tartása, másrészt pedig annak szükségessége között, hogy biztosítsák az Unió pénzügyi érdekeit sértő jogsértések hatékony üldözését, valamint hogy gondoskodjanak arról, hogy észszerű határidőn belül folytassák le az eljárást.

57 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy figyelemmel a 2012/13 irányelv 6. cikkének (3) bekezdésével és 7. cikkének (3) bekezdésével kapcsolatban a Kolev ítélet rendelkező részének 2. pontjában a Bíróság által elfogadott értelmezésre, az EUMSZ 267. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti eljárási jogi szabály, amely arra kötelezi az ezen ítéletet eredményező ügyben a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy eleget tegyen egy felsőbb szintű bíróság arra irányuló kötelezésének, hogy a büntetőeljárás nyomozási szakaszában elkövetett eljárási szabálytalanságok orvoslása céljából az ezen eljárás bírósági szakaszának lezárását követően visszautalja az ügyet az ügyészséghez, amennyiben a büntetőeljárás nyomozási szakaszában, illetve az azt követő bírósági szakaszban tiszteletben tartják az említett ítélet rendelkező részének 2. pontjában a Bíróság által értelmezett uniós jogi rendelkezéseket.

A költségekről

58 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

Figyelemmel a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (3) bekezdésével és 7. cikkének (3) bekezdésével kapcsolatban a 2018. június 5-i Kolev és társai ítélet (C-612/15, EU:C:2018:392) rendelkező részének 2. pontjában a Bíróság által elfogadott értelmezésre, az EUMSZ 267. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti eljárási jogi szabály, amely arra kötelezi az ezen ítéletet eredményező ügyben a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy eleget tegyen egy felsőbb szintű bíróság arra irányuló kötelezésének, hogy a büntetőeljárás nyomozási szakaszában elkövetett eljárási szabálytalanságok orvoslása céljából az ezen eljárás bírósági szakaszának lezárását követően visszautalja az ügyet az ügyészséghez, amennyiben a büntetőeljárás nyomozási szakaszában, illetve az azt követő bírósági szakaszban tiszteletben tartják az említett ítélet rendelkező részének 2. pontjában a Bíróság által értelmezett uniós jogi rendelkezéseket.

Aláírások